T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI

2022 YILI
SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Eylül 2023

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00
www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr
İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ 1
2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU 8
3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU 8
4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI 9
5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ 9
6. DENETİM GÖRÜŞÜ 11
7. DENETİM BULGULARI 11
8. EKLER 37

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: 2022 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu.....5
Tablo 2: 2022 Yılı Bütçe Gelirlerinin Ekonomik Sınıflandırılması.....6

KISALTMALAR

B.K.K. Bakanlar Kurulu Kararı

DÖSİMM Döner Sermaye İşletmesi Merkez Müdürlüğü

RG Resmi Gazete

VUK Vergi Usul Kanunu

YİKOB Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlıkları

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabının Kullanılmaması Nedeniyle Maddi Duran Varlıkların Gerçek Değerini Yansıtmaması

2. Bandrol Alış ve Satışlarına İlişkin Muhasebe Kayıtlarının Hatalı Yapılması

3. Yapım İşlerine Ait Nihai Projelerin Haklar Hesabında İzlenmemesi

4. Duran Varlıklar İçin Yapılan Değer Artırıcı Harcamaların Giderleştirilmesi

5. İdari Para Cezalarının Tahakkuk Kayıtlarının Yapılmaması

6. Kıdem Tazminatı Karşılıklarıyla İlgili Muhasebe Kayıtlarının Fiili Durumu Yansıtmaması

7. Bakanlık Birimlerinin Projeleri İçin İlgili Hesaplara Aktarılan Tutarlardan Bazılarının Proje Gerçekleştiği Halde Kapatma İşlemlerinin Tamamlanmaması

B. Diğer Bulgular

1. Yurtdışı Misyonlara Gönderilen Avans ve Krediler ile Bunların Mahsuplarının Muhasebe Kayıtlarında Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinde Belirtilen Tarihteki Kurların Kullanılmaması

2. Teminat Mektuplarının Muhasebe Kayıtlarının Yapılmaması

3. Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu Gereğince Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlıklarına Yatırılan Tutardan Bakanlık Payına İlişkin Tutarın Gelir Hesapları İle İlişkilendirilmemesi

4. Seyahat Acentelerinin Yükümlülükleri İçin Alınan Teminat Bedellerinin Düşük Olması ve Güncellenmemesi

5. Turizmi Teşvik Kanunu ve İlgili Bakanlar Kurulu Kararı Hükümleri Uyarınca Belgeli Yatırım ve İşletmelerin Elektrik Teşvikinden Yararlandırılmaması

6. Bakanlığa Bağlı Kütüphanelerce Verilen Ödünç Materyallerin Sayımının Yapılmaması, Geri Almaya İlişkin İşlemlerin Yapılmaması ve İlgili Hesaba Kayıt Edilmemesi

7. Harcırah Kanunu Çerçevesinde Ödenmesi Gereken Konaklama Ücretlerinin Doğrudan Temin Yöntemi İle Karşılanması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Mevzuat

- Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi
- 5632 sayılı Milli Kütüphane Kuruluşu Hakkında Kanun
- 6279 sayılı Çoğaltılmış Fikir ve Sanat Eserlerini Derleme Kanunu
- 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu
- 2252 sayılı Kültür Bakanlığı Döner Sermaye Kanunu
- 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu
- 5225 sayılı Kültür Yatırımları ve Girişimlerini Teşvik Kanunu
- 5366 sayılı Yıpranan Tarihi ve Kültürel Taşınmaz Varlıkların Yenilenerek Korunması ve Yaşatılarak Kullanılması Hakkında Kanun
- 4434 sayılı Arkeolojik Mirasın Korunmasına İlişkin Avrupa Sözleşmesi (Gözden Geçirilmiş)'nin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun
- 5224 sayılı Sinema Filmlerinin Değerlendirilmesi ve Sınıflandırılması ile Desteklenmesi Hakkında Kanun
- 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu
- 1618 sayılı Seyahat Acenteleri ve Seyahat Acenteleri Birliği Kanunu
- 2302 sayılı Atatürk'ün Doğumunun 100 üncü Yılının Kutlanması ve "Atatürk Kültür Merkezi Kurulması" Hakkında Kanun
- 6326 sayılı Turist Rehberliği Meslek Kanunu
- 6940 sayılı Riyaset-i Cumhur Senfoni Orkestrasının Kuruluşu Hakkında Kanun
- 6660 sayılı Güzel Sanatlarda Fevkalade İstidat Gösteren Çocukların Devlet Tarafından Yetiştirilmesi Hakkındaki Kanun
- 5653 sayılı Yunus Emre Vakfı Kanunu
- 5228 sayılı Bazı Kanunlarda ve 178 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun
- 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu
- Kurumu ilgilendiren yönetmelik, yönerge, uluslararası sözleşme ve anlaşmalar, kararlar, usul ve esaslar vb. ikincil mevzuat.

Görevler

Kültür ve Turizm Bakanlığının kuruluşu, görev ve yetkileri, personel yapısı ve diğer

kurumlarla ilişkileri Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında (1) sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile düzenlenmiştir.

1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 277'nci maddesinde Kültür ve Turizm Bakanlığının görev ve yetkileri şu şekilde düzenlenmiştir;

a) Milli, manevi, tarihi, kültürel ve turistik değerleri araştırmak, geliştirmek, korumak, yaşatmak, değerlendirmek, yaymak, tanıtmak, benimsetmek ve bu suretle milli bütünlüğün güçlenmesine ve ekonomik gelişmeye katkıda bulunmak,

b) Kültür ve turizm konuları ile ilgili kamu kurum ve kuruluşlarını yönlendirmek, bu kuruluşlarla işbirliğinde bulunmak, yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları ve özel sektör ile iletişimi geliştirmek ve işbirliği yapmak; yerel yönetimler, kamu kurum ve kuruluşları tarafından veya kamu personelini desteklemek için kurulan dernekler ve aynı amaçlarla 22.11.2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanununa göre kurulan vakıflar dışındaki asıl amacı kültür, sanat, turizm ve tanıtım faaliyeti olan dernek ve vakıflar ile özel tiyatrolar tarafından gerçekleştirilecek projelere nakdi yardımda bulunmak,

c) Tarihi ve kültürel varlıkları korumak,

ç) Turizmi, milli ekonominin verimli bir sektörü haline getirmek için yurdun turizme elverişli bütün imkanlarını değerlendirmek, geliştirmek ve pazarlamak,

d) Kültür ve turizm alanlarında her türlü yatırım, iletişim ve gelişim potansiyelini yönlendirmek,

e) Kültür ve turizm yatırımları ile ilgili taşınmazları temin etmek, gerektiğinde kamulaştırmak, bunların etüt, proje ve inşaatını yapmak, yaptırmak,

f) Türkiye'nin turistik varlıklarını her alanda tanıtıcı faaliyetler ile her türlü imkan ve araçlardan faydalanarak kültür ve turizmle ilgili tanıtma hizmetlerini yürütmek,

g) Kanunlarla veya Cumhurbaşkanlığı kararnameleriyle verilen diğer görevleri yapmak.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

Bakanlık merkez, taşra ve yurtdışı teşkilatı olmak üzere geniş bir örgütsel yapıya sahiptir. Kültür ve Turizm Bakanlığı merkez teşkilatı 20 birimden oluşmaktadır. Bu birimler şunlardır:

- Alevi-Bektaşi Kültür ve Cemevi Başkanlığı
- Araştırma ve Eğitim Genel Müdürlüğü
- Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Dairesi Başkanlığı
- Bakan Müşavirliği
- Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği
- Bilgi Teknolojileri Genel Müdürlüğü
- Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığı
- Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü
- Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü
- İç Denetim Birimi Başkanlığı
- Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü
- Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü
- Özel Kalem Müdürlüğü
- Personel Genel Müdürlüğü
- Sinema Genel Müdürlüğü
- Strateji Geliştirme Başkanlığı
- Tanıtma Genel Müdürlüğü
- Teftiş Kurulu Başkanlığı
- Telif Hakları Genel Müdürlüğü
- Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü

Bakanlık, Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi hükümlerine uygun olarak gerekli gördüğü illerde taşra teşkilatı kurmaya yetkilidir. Taşra Teşkilatında İl Kültür ve Turizm Müdürlükleri ile doğrudan merkez birimlerine bağlı taşra birimleri yer almaktadır.

Bakanlık, mezkûr Kararname hükümlerine göre yurt dışı teşkilatı kurmaya yetkilidir.

Bakanlığın 42 ülkede 47 yurtdışı müşavirlik/ataşelik düzeyinde birimi bulunmaktadır.

Bağlı Kuruluşlar

- Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü
- Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü
- Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı

- Türk İş Birliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı
- Vakıflar Genel Müdürlüğü
- Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı
- Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Başkanlığı

İlgili Kuruluşlar

- Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığı
- Kapadokya Alan Başkanlığı
- Radyo ve Televizyon Üst Kurulu
- Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı
- Uludağ Alan Başkanlığı

İşletmeler

- Döner Sermaye İşletmesi Merkez Müdürlüğü (DÖSİMM)

Ayrıca; 24.07.2018 tarihli ve 30488 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 14 numaralı İletişim Başkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 12 ve 15'inci maddeleri uyarınca, Tanıtma Fonunun iş ve işlemleri Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığına devredilmiştir. Bakanlıkta bulunan temsilciliği ise mezkur Kararname uyarınca proje başvurusu almamaktadır.

Bakanlık Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin dokuzuncu bölümünde belirtilen görevleri nedeniyle birçok kamu kurum ve kuruluşu, yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları ve özel sektör ile ilişki içerisindedir. Bakanlığın; bütçe ve muhasebe iş ve işlemleri açısından Hazine ve Maliye Bakanlığı, turizmi çeşitlendirme ve geliştirme faaliyetleri, alt yapı ve üst yapı çalışmaları, kültürel etkinliklere yapılan destekler vb. faaliyetler bakımından yerel yönetimler, kültür ve turizm değerlerinin yurt içi ve yurt dışında tanıtılması, Türkiye markası ile imajının geliştirilmesi vb. faaliyetler bakımından özel sektör ile ilişkisi bulunmaktadır.

2022 yıl sonu itibarıyla Bakanlıkta (merkez, taşra, yurt dışı ve DÖSİMM kadroları olmak üzere) 20.772 personel görev yapmaktadır. Bu personelin %49'u (10.200) 657 sayılı Kanun'un 4 (A) maddesi kapsamında memur statüsünde, %11'i (2.334) 4857 sayılı Kanun kapsamında işçi statüsünde, %5'i (1.064) 657 sayılı Kanun'un Ek geçici 16'ncı maddesi kapsamında sanatçı pozisyonunda, %18'i (3.705) 657 sayılı Kanun'un 4 (B) maddesi

kapsamında sözleşmeli statüde ve %17'si (3.469) 696 sayılı Kanun Hükmünde Kararname kapsamında sürekli işçi statüsünde istihdam edilmektedir.

1.3. Mali Yapı

Kültür ve Turizm Bakanlığı, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na ekli I sayılı Cetvelde yer alan genel bütçeli idarelerden olup faaliyetlerini Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile verilen ödeneklerle gerçekleştirmektedir. 2022 yılında Bütçe Kanunu ile Kültür ve Turizm Bakanlığına 7.109.129.000,00 TL ödenek tahsis edilmiş olup, bu tutar genel bütçe ödenek toplamının %0,41'ine tekabül etmektedir.

Bakanlığın 2022 yılı bütçe gideri ve ödenek kullanımı aşağıda belirtilmiştir.

Tablo 1: 2022 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu

Kod	Açıklama	Bütçe Başlangıç Ödeneği (TL)	Yıl İçerisinde Eklenen/ Düşülen Ödenek (TL)	Yıl Sonu Toplam Ödeneği (TL)	Bütçe Gideri (TL)	Gerçekleşme Oranı (%)
1	Personel Giderleri	1.772.283.000,00	771.996.015,00	2.544.279.015,00	2.527.592.736,40	99,34
2	Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri	298.512.000,00	125.370.960,00	423.882.960,00	421.436.237,96	99,42
3	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	322.585.000,00	287.395.247,34	609.980.247,34	550.534.090,39	90,25
5	Cari Transferler	2.847.426.000,00	2.161.126.505,82	5.008.552.505,82	4.889.923.957,36	97,63
6	Sermaye Giderleri	1.530.070.000,00	1.513.440.792,25	3.043.510.792,25	2.477.760.871,31	81,41
7	Sermaye Transferleri	338.253.000,00	305.798.429,00	644.051.429,00	608.985.228,40	94,56
8	Borç Verme	0,00	375.000,00	375.000,00	375.000,00	100,00
Toplam		7.109.129.000,00	5.165.502.949,41	12.274.631.949,41	11.476.608.121,82	93,50

Bakanlığın 2022 yılı başlangıç ödenekleri toplamı 7.109.129.000,00 TL olup; yıl içerisinde eklenen ödeneklerle birlikte yılsonu toplam ödenek tutarı 12.274.631.949,41 TL olmuştur. Kurumun, 2022 yılsonu harcaması ise, 11.476.608.121,82 TL olarak gerçekleşmiştir

Bakanlık tarafından sunulan Bütçe Gelirlerinin Ekonomik Sınıflandırılması Tablosuna göre 2022 yılı; tahsil edilen bütçe gelirleri, ret ve iade tutarları, net bütçe gelirleri ile gelir türü itibarıyla net bütçe gelirlerinin toplam net bütçe gelirine oranı aşağıdaki tabloda belirtilmektedir.

Tablo 2: 2022 Yılı Bütçe Gelirlerinin Ekonomik Sınıflandırılması

Kod	Bütçe Gelirlerinin Türü	Gelirler (TL)	Red ve İadeler (TL)	Net Bütçe Geliri (TL)	Oran (%)
1	Vergi Gelirleri	255.248.129,75	1.814.478,46	253.433.651,29	41,04
3	Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	6.825.413,28	22.176,98	6.803.236,30	1,10
4	Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler	1.548.662,68	0,00	1.548.662,68	0,25
5	Diğer Gelirler	361.515.400,51	5.822.617,23	355.692.783,28	57,60
Genel Toplam		**625.137.606,22**	**7.659.272,67**	**617.478.333,55**	**100,00**

Tabloya göre Bakanlığın 2022 yılı net bütçe geliri 617.478.333,55 TL'dir. Diğer gelirler olarak gerçekleşen toplam 355.692.783,28 TL'nin 150.809.532,33 TL'si 5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nun 44'üncü maddesi gereğince alınan paylardan oluşmaktadır.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

Bakanlık mali işlemlerini 5018 sayılı Kanun ile belirlenmiş muhasebeleştirme ve raporlama kurallarına göre gerçekleştirmektedir. Bu Kanun'un 49'uncu maddesinin ilk iki fıkrasında;

"Muhasebe sistemi; karar, kontrol ve hesap verme süreçlerinin etkili çalışmasını sağlayacak ve malî raporların düzenlenmesi ile kesin hesabın çıkarılmasına temel olacak şekilde kurulur ve yürütülür.

Kamu hesapları, kamu idarelerinin gelir, gider ve varlıkları ile malî sonuç doğuran ve öz kaynağın artmasına veya azalmasına neden olan her türlü işlemlerle garantilerin ve yükümlülüklerin belirlenmiş bir düzen içinde hesaplara kaydedilerek, yönetim ve denetim yetkilileriyle kamuoyuna gerekli bilgilerin sağlanması amacıyla tutulur." denilmektedir.

Çerçeve hesap planı ile düzenlenecek mali raporların şekil, süre ve türleri, aynı Kanun'un 49 ve 80'inci maddeleri gereği Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği ile belirlenmiştir.

Bu düzenlemelere göre; muhasebe sistemi tahakkuk esaslıdır. Mali yıl esasına göre tutulmaktadır. Kamu İdaresi'nin bütün varlık ve yükümlülükleri, gelir ve giderleri ile garantileri gibi tüm mali işlemlerini kapsar.

Mali raporlamanın amacı; yöneticilere, kamuoyuna ve denetim yetkililerine bilgi sunmaktır.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin "Amaç" başlıklı 1'inci maddesinde; *"Bu Yönetmeliğin amacı; genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin, hesap ve kayıt düzeninde saydamlık, hesap verilebilirlik ve tekdüzenin sağlanması, işlemlerinin kayıt dışında kalmasının önlenmesi, faaliyetlerinin gerçek mahiyetlerine uygun olarak sağlıklı ve güvenilir bir biçimde muhasebeleştirilmesi ile mali tablolarının zamanında, doğru, muhasebenin temel kavramları ve genel kabul görmüş muhasebe ilkeleri çerçevesinde, uluslararası standartlara uygun, yönetimin ve ilgili diğer kişilerin bilgi ihtiyaçlarını karşılayacak ve kesin hesabın çıkarılmasına temel olacak ve karar, kontrol ve hesap verme süreçlerinin etkili çalışmasını sağlayacak şekilde hazırlanması ve yayımlanmasına ilişkin usul ve esasların belirlenmesidir."* hükmü yer almaktadır.

Bu amacın gerçekleştirilmesi için; işlemlerin kayıt dışında kalmasının önlenmesi ile birlikte muhasebenin temel kavramları ve genel kabul görmüş muhasebe ilkeleri çerçevesinde, uluslararası standartlara uygun olarak hazırlanan mali tabloların belirlenen sürelerde yönetim ve ilgililerin bilgisine sunulması gerekmektedir.

Yönetmelik'in 310'uncu maddesinde kendi adına ekonomik varlık edinebilen, yükümlülük üstlenebilen, diğer kamu idareleri veya üçüncü şahıslarla ekonomik ilişkilere girebilen kapsama dâhil her kamu idaresinin bir kurumsal birim ve her kurumsal birimin bir mali raporlama birimi olduğu; 311'inci maddesinde kapsama dâhil kamu idarelerinin mali hizmetler birim yöneticilerinin, mali raporlama kapsamındaki mali tabloların belirlenen standartlara uygun olarak hazırlanmasından, üst yöneticilerin de bu hususları gözetmekten ve belirlenen süreler içinde yayımlanmasından sorumlu olduğu; 312'nci maddesinde kamu idarelerince, detaylı hesap planlarında yer alan hesaplardan aylık mizan ve yıllık olarak geçici ve kesin mizanların düzenleneceği; 313'üncü maddesinde kamu idarelerince hazırlanacak temel mali tabloların Bilanço, Faaliyet Sonuçları Tablosu ve Nakit Akış Tablosu olduğu; 314-316'ncı maddelerinde bu tabloların mahiyetleri ve nasıl düzenleneceği; 327'nci maddesinde de mali tabloların hangi dönemlerde hazırlanıp yayımlanacağı belirtilmiştir.

Bakanlığın muhasebe hizmetleri merkezde Merkez Saymanlık Müdürlüğü, taşrada ise defterdarlıklara bağlı muhasebe birimleri tarafından yürütülmektedir.

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştay'a Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştaya gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuş olup denetim bunlar ile Usul ve Esasların 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu/gelir tablosu
- Öz kaynak değişim tablosu,
- Bütçelenen ve gerçekleşen tutarların karşılaştırma tablosu,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile İdare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli

Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tablolarından bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının

güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Kontrol Ortamı Standartları

Kurum organizasyon yapısı içerisinde görev, yetki ve sorumluluklar ile yetki devirleri ve sınırları tam ve açık bir şekilde belirlenip yazılı hale getirilmiştir.

İdarede "Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri" ile ilgili eğitim ve bilgilendirme çalışmaları yeterlidir.

Personelin işe alınması, yer değiştirmesi, görevde yükselmesi, yeterlilik-performans

değerlendirmesi ile disiplin hükümlerine yönelik insan kaynakları politikası, tam olarak belirlenmiş ve kurum çalışanlarına duyurulmuştur.

Hassas görevlere ilişkin prosedürler, tam olarak belirlenmiş ve kurum çalışanlarına duyurulmuştur.

Risk Değerlendirme Standartları

Stratejik plan, zamanında yayımlanmış ve içerik açısından mevzuata uygundur.

İdare performans programı içerik olarak mevzuata uygun şekilde hazırlanmış ve zamanında yayımlanmıştır.

İdare iç kontrol risklerini tam ve doğru şekilde belirlemiştir.

Risklerin değerlendirilmesine yönelik çalışma (risklerin gerçekleşme ihtimali-olası etkisi belirlenerek önem düzeyine karar verme) yapılmıştır.

Kontrol Faaliyetleri Standartları

İdare tarafından yetkileri belirlemek amacıyla iş akış süreçleri hazırlanmıştır ve personele duyurulmuştur.

İdare tarafından yetki devirleri mevzuata uygun yapılmıştır.

İdarede yapılan görevlendirmelerde, bunları farklı kişiler arasında dağıtılarak "görevler ayrılığı" ilkesine uyulmuştur.

İdarece belirlenen risklerin kabul edilebilir düzeye indirilmesine yönelik kontrol faaliyetleri ve sorumluları belirlenmiştir.

Ön mali kontrol sistemi, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar'a uygun olarak kurulmuştur.

Kamu idaresinin ön mali kontrol yönergesi, mevcuttur.

Bilgi ve İletişim Standartları

İdare faaliyet raporu içerik olarak mevzuata uygun hazırlanmıştır.

İdarenin Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı mevcuttur ve içerik olarak Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği'ne uygundur.

İzleme Standartları

İdarenin tüm birimleri tarafından iç kontrol sistemi, yılda en az bir kez

değerlendirilmekte ve değerlendirme sonuçları İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kuruluna raporlanmaktadır.

Kamu İdaresinde iç denetim birimi kurulmuş olup 20 iç denetçi kadrosu bulunmaktadır. Bu kadrolardan 15'i doludur.

İç denetim biriminin iç kontrol sistemine ilişkin denetim ve raporlama çalışmaları mevcuttur.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Kültür ve Turizm Bakanlığı 2022 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, "Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular" bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabının Kullanılmaması Nedeniyle Maddi Duran Varlıkların Gerçek Değerini Yansıtmaması

Bakanlığın çeşitli birimleri tarafından yapımı devam eden yatırımlardan bazılarının 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabına kaydedilerek takibinin yapılmadığı, geçici kabulü yapılan veya il özel idareleri, yatırım izleme ve koordinasyon başkanlıkları (YİKOB), Karayolları Genel Müdürlüğü gibi diğer idareler tarafından Bakanlık adına yaptırılanlardan tamamlananların ilgisine göre Maddi Duran Varlık hesapları arasında yer alan 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı veya 252 Binalar Hesabı'na alınmadığı, hakedişleri Döner Sermaye İşletmesi Merkez Müdürlüğü tarafından ödenenlerin ilgili varlık hesaplarına kaydının sağlanmadığı görülmüştür.

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinin "*258 Yapılmakta olan yatırımlar hesabı"na ilişkin Hesabın niteliği başlıklı 187'inci maddesinde; "Yapılmakta olan yatırımlar hesabı;*

kamu idarelerine ait yapımı süren maddi duran varlıklar için yapılan her türlü madde ve malzeme ile işçilik ve genel giderlerin, geçici ve kesin kabul usulüne tabi olan hâllerde geçici kabulün yapıldığını gösteren tutanağın idarece onaylandığı tarihte, diğer hâllerde işin fiilen tamamlandığını gösteren belgenin düzenlendiği tarihte, ilgili maddi duran varlık hesabına aktarılıncaya kadar izlenmesi için kullanılır. " denilmekte,

"Hesabın işleyişi" başlıklı 188'inci maddesinde; *"(1) Yapılmakta olan yatırımlar hesabına ilişkin borç ve alacak kayıtları aşağıda gösterilmiştir:*

a) Borç

1) Gerek yılı içinde gerekse yıllara sari olarak yapımı süren ve tamamlandığında ilgili maddi duran varlık hesabına aktarılacak tutarlar, bir taraftan bu hesaba borç, kesintiler ilgili hesaplara, ödenecek tutar 103-Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabı, 325-Nakit Talep ve Tahsisleri Hesabı veya ilgili diğer hesaplara alacak; diğer taraftan 830-Bütçe Giderleri Hesabına borç, 835-Gider Yansıtma Hesabına alacak kaydedilir. Söz konusu tutar, taahhütler hesabında izlenen bir taahhüde ilişkin ise taahhüt tutarı sözleşme birim fiyatları üzerinden 921-Gider Taahhütleri Karşılığı Hesabına borç 920-Gider Taahhütleri Hesabına alacak kaydedilir.

2) Gerek yılı içinde gerekse yıllara sari olarak yapımı süren ve tamamlandığında ilgili maddi duran varlık hesabına aktarılacak yatırımlara ilişkin olarak kullanıma verilen ilk madde ve malzeme tutarları bu hesaba borç, 150-İlk Madde ve Malzeme Hesabına alacak kaydedilir. Söz konusu tutar, taahhütler hesabında izlenen bir taahhüde ilişkin ise taahhüt tutarı sözleşme birim fiyatları üzerinden 921-Gider Taahhütleri Karşılığı Hesabına borç 920-Gider Taahhütleri Hesabına alacak kaydedilir.

...

5) Yapılmakta olan yatırımlar hesabında kayıtlı tutarların yıl sonunda enflasyon düzeltmesine tabi tutulması sonucu varlığın değerinde ortaya çıkan artışlar bu hesaba borç, 698-Enflasyon Düzeltmesi Hesabına alacak kaydedilir.

b) Alacak

1) Tamamlanıp geçici kabulü yapılan işlere ilişkin tutarlar bu hesaba alacak, ilgili maddi duran varlık hesabına borç kaydedilir.

2) Henüz tamamlanmadan satış, devir ve benzeri yollarla elden çıkarılan tutarlar, bir

taraftan kayıtlı değeri bu hesaba, elden çıkarma bedeli ile kayıtlı değeri arasındaki olumlu fark 600-Gelirler Hesabına alacak, elden çıkarma bedeli 102-Banka Hesabı veya ilgili diğer hesaplara, elden çıkarma bedeli ile kayıtlı değeri arasındaki olumsuz fark 630-Giderler Hesabına borç; diğer taraftan elden çıkarma değeri 800-Bütçe Gelirleri Hesabına alacak, 805-Gelir Yansıtma Hesabına borç kaydedilir." denilmektedir.

Buna göre devam eden yatırımların 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabı'nda takip edilmesi geçici kabulü yapılan veya tamamlananların ilgisine göre ilgili Maddi Duran Varlık hesapları arasında yer alan 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı veya 252 Binalar Hesabı'na alınması gerekmektedir.

Bakanlığın çeşitli birimleri tarafından yapımı devam eden yatırımlardan bazılarının 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabına kaydedilerek takibinin yapılmadığı, geçici kabulü yapılan veya il özel idareleri, yatırım izleme ve koordinasyon başkanlıkları (YİKOB), Karayolları Genel Müdürlüğü gibi diğer idareler tarafından Bakanlık adına yaptırılanlardan tamamlananların ilgisine göre Maddi Duran Varlık hesapları arasında yer alan 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı veya 252 Binalar Hesabı'na alınmadığı, Hakedişleri Döner Sermaye İşletmesi Merkez Müdürlüğü tarafından ödenenlerin ilgili varlık hesaplarına kaydının sağlanmadığı, yatırımlar, onarım ve inşaa bedellerine ilişkin hakediş ödemeleri ile ek ve/veya artırımlı fiyat farkı ödemelerinin muhasebeleştirilmesinde doğrudan 630 Giderler Hesabının kullanıldığı, dönem sonunda düzenlenen mali tablolarda 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı, 252 Binalar Hesabı ve 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabının gerçek durumu yansıtmadığı anlaşılmaktadır.

Mevzuat hükümleri çerçevesinde, yatırımların 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabında izlenmesi, söz konusu yapım işlerine ait tutarların, geçici kabulün yapıldığını gösteren tutanağın idarece onaylandığı tarihte ilgili maddi duran varlık hesabına aktarılması gerekmektedir.

BULGU 2: Bandrol Alış ve Satışlarına İlişkin Muhasebe Kayıtlarının Hatalı Yapılması

Bakanlıkça ihale kapsamında temin edilip izleyen dönemlerde peyderpey satışı yapılan bandrollerin 150 İlk Madde ve Malzemeler Hesabında izlenmeyip tamamının alım esnasında giderleştirildiği görülmüştür.

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 150 İlk Madde ve Malzeme Hesabını

düzenleyen "Hesabın niteliği" başlıklı 87'nci maddesinde İlk Madde ve Malzeme Hesabının; kamu idarelerince üretimde veya diğer faaliyetlerde kullanılmak ya da tüketilmek üzere edinilen tüketim malzemeleri ile hammadde, yardımcı madde, ambalaj malzemesi ve diğer malzemelerin izlenmesi için kullanılacağı ifade edilmiştir.

Aynı Yönetmelik'in hesabın işleyişine ilişkin 88'inci maddesinde bütçeye gider kaydıyla edinilen ilk madde ve malzeme tutarlarının, bir taraftan bu hesaba borç, 103 Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabı veya 325 Nakit Talep ve Tahsisleri Hesabına ya da ilgili diğer hesaplara alacak; diğer taraftan 830 Bütçe Giderleri Hesabına borç, 835 Gider Yansıtma Hesabına alacak kaydedileceği; satış suretiyle elden çıkarılan ilk madde ve malzemelerin bir taraftan kayıtlı değerleri üzerinden bu hesaba alacak, 630 Giderler Hesabına borç; diğer taraftan satış bedeli 600 Gelirler Hesabına alacak, 100 Kasa Hesabı veya 102 Banka Hesabı ya da ilgili diğer hesaplara borç kaydedileceği satış bedelinin aynı zamanda 800 Bütçe Gelirleri Hesabına alacak, 805 Gelir Yansıtma Hesabına borç kaydedileceği ifade edilmiştir.

Bakanlıkça 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nun 81'inci maddesine dayanılarak açık ihale usulü ile 2022 yılında ihalesi yapılıp mal alımı sözleşmesine dayanılarak 16.897.600,00 TL değerinde alımı yapılan ve yıl içerisinde meslek birliklerine peyderpey satışı yapılan bandrollerden 31.12.2022 tarihi itibariyle 14.067.252,00 TL'lik kısmının stokta kaldığı halde tamamının alım aşamasında giderleştirildiği görülmüştür.

Yukarıda bahsedilen mevzuat hükümleri gereği alımı yapılan bandrollerin satın alındığında varlık hesabına alınması ve mallar satıldığında giderleştirilmesi gerekmektedir. Aksi halde mali tablolar gerçek durumu yansıtmamaktadır. Ayrıca Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin "Değerli kâğıtlara ilişkin işlemler" başlıklı 498'inci maddesi uyarınca bandrollerin Hazine ve Maliye Bakanlığınca bu bölümde izlenmesi bildirilen belge ve kâğıtlardan olduğu bildirilirse 94 Değerli kâğıt ve özel tahakkuk hesapları grubunda yer alan hesaplarda izlenebileceği düşünülmektedir.

Kamu idaresince söz konusu hususun düzeltildiği ifade edilmekle birlikte 2023 yılında yapılan kayıtların 2022 yılı dönem sonu mali tablolarındaki hatayı düzeltici bir etkisi bulunmamaktadır.

BULGU 3: Yapım İşlerine Ait Nihai Projelerin Haklar Hesabında İzlenmemesi

Yapım işlerinin geçici kabulü sonrasında yükleniciler tarafından sunulan nihai projelerin (as-built) 260-Haklar Hesabında izlenmediği görülmüştür.

Yapım işleri sözleşmeleri ekinde yer verilen Uygulama İşleri Genel Şartnamesi'nin 11'inci maddesinde; *"İşlerin geçici kabulü yapıldıktan sonra, uygulama projeleri ister idarece verilmiş, ister yüklenici tarafından hazırlanarak idarece veya ilgili koruma kurullarınca onaylanmış olsun, uygulama sırasında yapılmış değişiklikleri de içeren ve işin bitmiş durumunu gösteren nihai projeler (as-built drawings) yüklenici tarafından bedelsiz olarak hazırlanıp orjinalleri idareye teslim edilir."* denilmektedir.

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 192'nci maddesinde; maddi olmayan duran varlıklar hesap grubunun, herhangi bir fiziksel varlığı bulunmayan ve kamu idarelerinin belli bir şekilde yararlandığı veya yararlanmayı beklediği aktifleştirilen giderler ve belli koşullar altında hukuken himaye gören haklar gibi varlıklar, bunlar için hesaplanan birikmiş amortismanlar ile ayrılan değer düşüklüğü karşılıklarının kaydı için kullanılacağı belirtilmiş, "Hesap Grubuna İlişkin İşlemler" başlıklı 193'üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde; edinilen maddi olmayan duran varlıkların maliyet bedeli ile bağış veya hibe olarak edinilenlerin ise değerlemesi yapıldıktan sonra hesaplara alınacağı ifade edilmiştir.

Yönetmeliğin 260-Haklar hesabına ilişkin "Hesabın Niteliği" başlıklı 194'üncü maddesinde de, Haklar hesabının, bedeli karşılığı edinilen hukuki tasarruflar ile belirli alanlarda tanınan kullanma ve yararlanma gibi hak ve yetkiler dolayısıyla yapılan ve ekonomik değer taşıyan harcamaların izlenmesi için kullanılacağı ve "Hesabın İşleyişi" başlıklı 195'inci maddesinin 4'üncü fıkrasında ise bedelsiz olarak intikal eden hakların tespit edilen değerleri üzerinden 260-Haklar Hesabına borç ve 600-Gelirler Hesabına alacak kaydedileceği, düzenlenmiştir.

İlgili mevzuat hükümleri uyarınca, bedelsiz dahi olsa kamu idaresinin faaliyetlerinde kullanılmak üzere edinilen herhangi bir fiziksel varlığı bulunmayan belli ölçüde yararlanılan ya da yararlanılması planlanan ve yararlanma süresi bir yıldan fazla olan plan ve proje gibi değerlerin edinme tarihinde tespit edilen bedelleri ile 260-Haklar Hesabında izlenmesi gerekmektedir.

Geçici kabulü yapılan yatırımlara ait nihai (as-built) projelerin yükleniciler tarafından Bakanlığa sunulmuş olduğu ve onaylandığı, ancak bu projelere ilişkin bedellerin tespit edilip mali tablolarda izlenmediği tespit edilmiştir.

Söz konusu nihai (as built) projelerinden, Coğrafi Bilgi Sistemlerine dair mevzuat kapsamında bina alt yapı ve üst yapılarının uygulama koordinatlarının işlenmesi ve ileride

yapılması muhtemel onarım çalışmalarında mevcut yapının alt yapı ile üst yapı bilgilerinin tespitinde ya da diğer kurumlar ile olan muhtemel çakışmaları önlemede ihtiyaç duyulabilecek çıktılar oldukları da değerlendirilmektedir.

Bulgudaki husus hakkında İdare tarafından ilgili birimlerin yazı ile talimatlandırıldığı görülmüştür.

Bu itibarla; Uygulama İşleri Genel Şartnamesi uyarınca yapım işleri sözleşmelerindeki yükümlülükler kapsamında yükleniciler tarafından hazırlanan nihai (as-built) projelerin bedellerinin tespit edilerek, 260-Haklar Hesabında izlenmesi gerekmektedir.

BULGU 4: Duran Varlıklar İçin Yapılan Değer Artırıcı Harcamaların Giderleştirilmesi

Bakanlığa tahsisli binalara ilişkin belli tutarı aşan değer artırıcı onarım harcamalarının varlık hesaplarına kaydedilmek yerine doğrudan giderleştirildiği görülmüştür.

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin maddi duran varlıklar hesap grubuna ilişkin işlemlerin açıklandığı 170'inci maddesinde, maddi duran varlıklar için sonradan yapılan ve o varlığın değerini, kullanım süresini, ürün ve hizmet kalitesini, sağlanan faydayı arttıran veya üretilen mal veya hizmetlerin üretim maliyetini azaltan her türlü maliyetin, ilgili maddi duran varlığın kayıtlı değerine ilave edileceği ve amortisman hesaplamasında dikkate alınacağı; tahsis edilen taşınmazlara yapılan değer arttırıcı harcamaların taşınmazın tahsis edildiği kamu idaresinin muhasebe hizmetini yürüten muhasebe birimince ilgili taşınmazın kayıtlı değeri üzerine ilave edileceği ve ilave edilen değerin, taşınmazı tahsis eden kamu idaresine, bu kamu idaresince de muhasebe hizmetlerini yürüten muhasebe birimine kayıtlara alınmak üzere bildirileceği hüküm altına alınmıştır.

Muhasebat Genel Müdürlüğünün "Amortisman ve Tükenme Payları" başlıklı 47 sıra numaralı Genel Tebliği'nin 6'ncı maddesinin ikinci ve üçüncü fıkralarında, taşınmazlar için yapılan harcamalardan 34.000,00 TL'yi aşanların değer arttırıcı harcama olarak kabul edileceği belirtilmiştir. Yine, aynı Genel Müdürlüğün "Taşınmaz Tahsis İşlemleri" konulu 27.04.2015 tarih ve 90192509-010.03-4167 sayılı yazısında tahsisli kullanılan taşınmaz için değer artırıcı harcama yapılması durumunda tahsis eden ve edilen kamu idaresince yapılması gereken muhasebe işlemleri örnekler verilmek suretiyle ayrıntılı olarak açıklanmıştır.

Yapılan incelemelerde Bakanlığa tahsisli, korunması gerekli kültür varlıkları

kapsamındaki binalar yanında bu kapsamda olmayan kültür merkezi binaları, kütüphane binaları ile hizmet binalarına ilişkin değer artırıcı nitelikteki büyük onarım harcamalarının giderleştirildiği, binaların maliyetine eklenmediği, dolayısıyla da söz konusu harcamaların, amortisman ayırmak suretiyle kısmen değil de tümüyle gider hesaplarına kaydedildiği tespit edilmiştir.

İdare tarafından bulgudaki hususlara katılınmakta olunduğu ve ilgili birimlere yazı yazıldığı görülmüştür. Ancak İdare'nin söz konusu işlemi denetim dönemi mali tablolarını değiştirmemektedir.

Bakanlık mali tablolarının taşınmazlara ilişkin tam ve doğru bilgi içermesini teminen, değer artırıcı harcamaların tahsisli taşınmazın maliyet değerine eklenmesi ve ekonomik ömrü dikkate alınmak suretiyle yıllar itibariyle amortismana tabi tutulması gerekmektedir.

BULGU 5: İdari Para Cezalarının Tahakkuk Kayıtlarının Yapılmaması

Bakanlık İl Müdürlükleri tarafından 1618 sayılı Seyahat Acentaları ve Seyahat Acentaları Birliği Kanunu ile 6326 sayılı Turist Rehberliği Meslek Kanunu uyarınca uygulanan idari para cezalarına ait tahakkuk kayıtlarının yapılmadığı görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, idari para cezaları kamu geliri olarak kabul edilmekte olup, aynı Kanun'un 37'nci maddesinde kamu gelirlerinin ilgili kanunlarında belirtilen usullere göre tarh, tahakkuk ve tahsil edileceği belirtilmektedir. Anılan Kanun'un 51'inci maddesinde ise tahakkuk esaslı bir sistem benimsenmiş olup kamu gelir ve giderlerinin tahakkuk ettirildikleri mali yılın hesaplarında gösterileceği hüküm altına alınmıştır.

Tahakkuk esası ise, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 4'üncü maddesinde tanımlandığı üzere bir ekonomik değerin yaratıldığında, başka bir şekle dönüştürüldüğünde, mübadeleye konu edildiğinde, el değiştirdiğinde veya yok olduğunda muhasebeleştirilmesini ifade etmektedir. Bu çerçevede, kamu geliri niteliğindeki idari para cezalarının tahakkuk etmesiyle birlikte muhasebeleştirilmesi gerekmektedir.

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 120 Gelirlerden Alacaklar Hesabının niteliğini düzenleyen 51'inci maddesinde bu hesabın mevzuatı gereğince gelir olarak tahakkuk ettirilen vergi gelirleri, teşebbüs ve mülkiyet gelirleri, alınan bağış ve yardımlar ile diğer gelirler ile bunlardan yapılan tahsilat ve terkinlerin izlenmesi için kullanılacağı belirtilmektedir. Anılan Yönetmelik'in 53'üncü maddesinde ise hesabın işleyişi düzenlenmiştir. Buna göre, ilgili

servislerinden verilen gelir tahakkuku tutarları 120 Gelirlerden Alacaklar Hesabına borç, 600 Gelirler Hesabına alacak kaydedilecektir. Kamu idarelerinin mal veya hizmet satışlarından yapılan iskonto ve diğer indirimler ile iade edilen mal veya hizmetin satış bedeli dışında bu hesapta kayıtlı alacaklardan yapılan terkin ve indirimler bu hesaba alacak, terkinler 630 Giderler Hesabına, indirimler 610 İndirim, İade ve İskontolar Hesabına borç kaydedilir.

Bakanlığın muhtelif kanunlar gereğince gerçek ve tüzel kişilere idari para cezası uygulama yetkisi bulunmaktadır. Söz konusu idari para cezalarının kesinleşmesi ve tahsiline ilişkin hükümler ise 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nda ve 442 Seri No.lu Tahsilat Genel Tebliği'nde düzenlenmiştir. Anılan Kanun'un 27'nci maddesinde itiraz süresinin kararın tefhim veya tebliğinden itibaren 15 gün olduğu, bu süre içerisinde sulh ceza mahkemesine başvurulmaması halinde idari yaptırım kararının kesinleşeceği belirtilmektedir.

442 Seri No'lu Tahsilat Genel Tebliği'nde düzenlenen ödeme yeri ise idari para cezalarının kesinleşmesine göre farklılık göstermektedir. Buna göre idari yaptırım kararları genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri tarafından verilmiş ve henüz kesinleşmemiş ise muhasebe yetkilisi mutemetleri ve muhasebe birimleri (merkez muhasebe birimi, mal müdürlükleri ve defterdarlık muhasebe müdürlükleri) vasıtasıyla tahsil edilecektir. İdari yaptırım kararlarının kesinleşmesi üzerine ödemeler ise ilgili vergi dairesinin hesabının bulunduğu bankalara veya vergi dairelerine yapılacaktır. İdari para cezalarının ödeme süresi (özel kanunlarda ödeme süresi belirtilmemiş ise) ilgililere tebliğinden itibaren 1 ay olarak belirlenmiştir.

Hazine ve Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğü'nün 16.12.2019 tarihli, 90192509-210.11.02-E.561356 sayılı ve "Gelirlerin İdarelerin Kurumsal Koduna Kaydı" konulu yazısında genel bütçe gelirlerinin bütçe gelirleri hesabının yardımcı hesap kodları itibarıyla hangi idarelerin kurumsal koduna gelir kaydedileceğine ilişkin cetvel oluşturulmuştur. İlgili yazı Ek-1 Gelir Cetvelinde hangi gelirin hangi kurumsal kod ile muhasebeleştirileceği belirtilmektedir. Söz konusu cetvelin "Açıklamalar" bölümünde, idari para cezalarından ödeme süresi içerisinde tahsil edilenlerin cezayı kesen kurumun kurumsal koduyla, kesinleştikten sonra 6183 sayılı Kanun gereğince takip ve tahsili için ilgili vergi dairesine intikal ettirilenlerin ise Gelir İdaresi Başkanlığı'nın kurumsal koduyla kayıtlara alınacağı ifade edilmiştir.

Mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde, Bakanlık tarafından uygulanan idari para cezalarının muhasebe müdürlüklerine bildirilmesi ve söz konusu idari yaptırım kesinleşene

veya bu süre içerisinde ceza tahsil edilinceye kadar 120 Gelirlerden Alacaklar Hesabında izlenmesi gerekmektedir. Kesinleşen idari para cezaları ise Gelir İdaresi Başkanlığı hesapları üzerinden kayıt altına alınmalıdır.

Yapılan incelemelerde, Bakanlık İl Müdürlükleri tarafından verilen idari para cezalarına ilişkin tahakkuk kayıtlarının büyük oranda yapılmadığı görülmüştür. Tahakkuk kayıtları yapılmayan idari para cezaları tahsilat aşamasında muhasebe kayıtlarına alınmaktadır. Bu durum ise kesilen idari para cezalarına ilişkin işlemlerin tahakkuk esasına göre yürütülmemesiyle sonuçlanmaktadır.

Bu itibarla bahse konu mevzuata uygun olarak yaptırımı uygulayan il müdürlükleri tarafından muhasebe müdürlüklerine bilgi verilerek alacakların tahakkuk ettirilmesi sağlanmalıdır.

BULGU 6: Kıdem Tazminatı Karşılıklarıyla İlgili Muhasebe Kayıtlarının Fiili Durumu Yansıtmaması

A) Bakanlığın mali tablolarında yapılan incelemelerde, işçi statüsünde çalışan personel için hesaplanarak 472 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabında muhasebeleştirilen kıdem tazminatı karşılıklarının tam ve doğruyu yansıtmadığı görülmüştür.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin "Temel kavramlar" başlıklı 5'inci maddesinde;

"(1) Genel yönetim muhasebesi, muhasebe ilke ve kurallarının dayanağını oluşturan ve aşağıda belirtilen kavramlara göre yürütülür:

...

b) Dönemsellik: Kamu idarelerinin faaliyetleri, belirli dönemlerde raporlanır ve her dönemin faaliyet sonuçları diğer dönemlerden bağımsız olarak saptanır.

c) İhtiyatlılık: Muhasebe uygulamasında muhtemel risklere ve olaylara karşı bu Yönetmelikte belirtilen durumlarda karşılık ayrılır. Faaliyet sonucunu değiştirmeye yönelik olarak gizli yedekler ya da gereğinden fazla karşılık ayrılamaz.

..." hükmü yer almaktadır.

01.09.1971 tarih ve 13943 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 1475 sayılı İş Kanunu'nun yürürlüğe devam eden kıdem tazminatını düzenleyen 14'üncü maddesinde;

"*Bu Kanuna tabi işçilerin hizmet akitlerinin*:

…

Feshedilmesi veya kadının evlendiği tarihten itibaren bir yıl içerisinde kendi arzusu ile sona erdirmesi veya işçinin ölümü sebebiyle son bulması hallerinde işçinin işe başladığı tarihten itibaren hizmet akdinin devamı süresince her geçen tam yıl için işverence işçiye 30 günlük ücreti tutarında kıdem tazminatı ödenir. Bir yıldan artan süreler için de aynı oran üzerinden ödeme yapılır.

…

Kıdem tazminatının hesaplanması, son ücret üzerinden yapılır. Parça başı, akort, götürü veya yüzde usulü gibi ücretin sabit olmadığı hallerde son bir yıllık süre içinde ödenen ücretin o süre içinde çalışılan günlere bölünmesi suretiyle bulunacak ortalama ücret bu tazminatın hesabına esas tutulur." denilmektedir.

27.12.2014 tarihli ve 29218 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Merkezî Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 472 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabının niteliğini düzenleyen 342'nci maddesinde bu hesabın, ilgili mevzuatı uyarınca belirlenecek esaslar çerçevesinde ayrılan uzun vadeli kıdem tazminatları karşılıklarının izlenmesi için kullanılacağı hükme bağlanmıştır.

Yukarıda yazılı hükümlere göre, işverenler bünyesinde çalıştırdığı işçiler için hesap edeceği uzun vadeli kıdem tazminatı karşılıklarını 472 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabında muhasebeleştirmesi gerekmektedir.

Ayrıca, Muhasebat Genel Müdürlüğünün "Kıdem tazminatı" başlıklı 20.05.2016 tarih ve 9430 sayılı yazısında da;

"...

2- 2016 yılı ve sonraki yılların dönem sonlarında, kamu idarelerinden alınan kıdem tazminatı hesaplama listesinin toplam tutarı muhasebe birimlerince 630-Giderler Hesabı borç, 472-Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabına alacak,

3- 472-Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabında kayıtlı önceki dönemlere ait tutarların, o yıl için belirlenen kıdem tazminatı tutarı üzerinden güncellenmesini teminen, kamu idarelerinin ilgili birimlerinden alınan kıdem tazminatı güncelleme listesinde yer alan toplam tutar, 630-Giderler Hesabına borç, 472-Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabına alacak,

4- Daha önceki yıllarda hesaplanarak 472-Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabına kaydedilmiş tutarlardan, izleyen dönemde ödeneceği kamu idarelerince muhasebe birimlerine bildirilen tutarlar dönem sonlarında 472-Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabına borç, 372-Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabına alacak,

... kaydedilecektir."

denilerek, yukarıdaki mevzuat hükümleri doğrultusunda kıdem tazminatı karşılığı ayrılmasına ilişkin açıklamalara yer verilirken önceki dönemlerde ayrılan karşılıkların güncellenmesi gerektiği belirtilmiştir. Buna göre; 2022 yılı sonu itibariyle ilgili birimce, kıdem tazminatı karşılıklarının güncel tutarını gösteren listenin düzenlenerek muhasebe birimine gönderilmesi ve muhasebe birimince kıdem tazminatı karşılıklarının 630 Giderler Hesabına borç, 472 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabına alacak kaydedilerek güncellenmesi gerekmektedir.

Yapılan denetimlerde, Bakanlık merkez birimlerinde çalışan işçiler için 2016 yılından bu yana herhangi bir kayıt ve güncelleme işlemi yapmadığı görülmüştür.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümleri gereğince Bakanlık bünyesinde istihdam edilen işçiler için muhasebenin ihtiyatlılık kavramı ve dönemsellik ilkesi gereği 472 Kıdem Tazminatı Karşılığı ve 630 Giderler Hesabını kullanmak suretiyle kıdem tazminatı karşılığı ayırması ve sözü edilen kıdem tazminatı karşılıkların mali tablolarda tam ve doğru bir şekilde yer alması için, önceki dönemlere ait karşılık tutarlarının güncellenmesi ve bu karşılıklardan faaliyet dönemi içerisinde ödenmesi öngörülen kıdem tazminatlarına ait kısımlarının 372 Kıdem Tazminatı Karşılığı hesabına aktarması gerekmektedir.

B- 2022 yılında kıdem tazminatını hak edecek şekilde hizmet akdi sona eren işçilere kıdem tazminatı ödendiği ancak ödenen tutarların 372 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabından düşülmediği tespit edilmiştir.

27.12.2014 tarihli ve 29218 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Merkezî Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 472 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabının işleyişini düzenleyen 343'üncü maddesinde faaliyet döneminden sonraki yıllarda ödenecek kıdem tazminatları için ayrılan karşılıklar bu hesaba alacak, 630 Giderler Hesabına borç kaydedileceği, Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabında kayıtlı tutarlardan, izleyen dönemde ödeneceği öngörülen kıdem tazminatı karşılıklarının dönem sonunda bu hesaba borç, kısa vadeli yabancı kaynaklar ana hesap grubu içindeki 372 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabına alacak kaydedileceği,

Mezkûr Yönetmeliğin 372 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabının işleyişini düzenleyen

292'nci maddesinde ödenen kıdem tazminatı tutarlarının bir taraftan karşılık ayrılmış kısmı bu hesaba, karşılık ayrılmamış kısmı ise 630 Giderler Hesabına borç, ödenecek tutar 103 Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabı, 325 Nakit Talep ve Tahsisleri Hesabı ya da ilgili diğer hesaplara alacak; diğer taraftan toplam tutar 830 Bütçe Giderleri Hesabına borç, 835 Gider Yansıtma Hesabına alacak kaydedileceği, hüküm altına alınmıştır.

Bu iki hüküm birlikte değerlendirildiğinde, hizmet akdinin kıdem tazminatını hak edecek şekilde son bulması ve izleyen dönemde kıdem tazminatının ödenecek olması halinde 472 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabında o işçi için öngörülen kıdem tazminatı karşılık tutarının dönem sonunda 372 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabına alacak kaydedileceği ve söz konusu kıdem tazminatının işçiye ödenmesi durumunda da ödenen kıdem tazminatı tutarlarının, bir taraftan karşılık ayrılmış kısmı 372 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabına, karşılık ayrılmamış kısmı ise 630 Giderler Hesabına borç, ödenecek tutar 103 Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabı, 325 Nakit Talep ve Tahsisleri Hesabı ya da ilgili diğer hesaplara alacak; diğer taraftan toplam tutar 830 Bütçe Giderleri Hesabına borç, 835 Gider Yansıtma Hesabına alacak kaydedileceği hükme bağlanmıştır.

Bakanlığın kıdem tazminatlarıyla ilgili iş ve işlemleri incelendiğinde, 2022 yılında kıdem tazminatını hak edecek şekilde hizmet akdi sona eren işçiler için 2.785.731,02 TL'lik ödeme yapıldığı ancak bu ödemelerin işçiler adına daha önceden ayrılmış olan kıdem tazminatı karşılığı hesabından düşülmeyerek ödenen tutarın doğrudan giderleştirildiği görülmüştür. Yapılmayan bu muhasebe kaydı sebebiyle ilgili tutar kadar 372 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabının fazla görünmesine sebebiyet verildiği tespit edilmiştir.

Yukarıda bahsedilen mevzuat hükümleri uyarınca kıdem tazminatı ödemelerinin ilgili karşılık hesabından yapılması gerekmektedir.

BULGU 7: Bakanlık Birimlerinin Projeleri İçin İlgili Hesaplara Aktarılan Tutarlardan Bazılarının Proje Gerçekleştiği Halde Kapatma İşlemlerinin Tamamlanmaması

Bakanlığın genel bütçeli birimlerinin bazı projeleri için özel hesaptan ilgili banka hesaplarına aktarılan tutarlardan harcanmayan kısımlarının projeler tamamlandığı halde 162 Bütçe Dışı Avans ve Krediler Hesabında izlenmeye devam ettiği görülmüştür.

5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nun "5. Fikir ve sanat eserlerinin işaretlenmesi" başlıklı 44'üncü maddesinde;

"…

(Değişik ikinci fıkra: 21/2/2001 - 4630/23 md.) Her türlü boş video kaseti, ses kaseti, bilgisayar disketi, CD, DVD gibi taşıyıcı materyaller ile, fikir ve sanat eserlerinin çoğaltılmasına yarayan her türlü teknik cihazı ticari amaçlı imal veya ithal eden gerçek ve tüzel kişiler, imalat veya ithalat bedeli üzerinden yüzde üçü geçmemek üzere Cumhurbaşkanı kararıyla belirlenecek orandaki miktarı keserek, ay içinde topladıkları meblağı, sonraki ayın en geç yarısına kadar Kültür Bakanlığı adına bir ulusal bankada açılacak özel hesaba yatırmakla yükümlüdürler. (Ek cümle: 14/7/2004-5217/17 md.) Özel hesapta toplanan bu tutarların dörtte biri Kültür ve Turizm Bakanlığı Merkez Saymanlığı hesabına aktarılır ve bütçeye gelir kaydedilir.

(Değişik üçüncü fıkra: 14/7/2004-5217/17 md.) Bu hesapta kalan miktarlar fikrî mülkiyet sisteminin güçlendirilmesi ile kültürel ve sanatsal faaliyetlerin yürütülmesi amacıyla kullanılır. Bu hesapta kalan miktarın dağıtımı ve kullanımına ilişkin usul ve esaslar Kültür ve Turizm Bakanlığınca çıkarılacak bir yönetmelikle belirlenir…

(Değişik son fıkra: 3/3/2004-5101/15 md.) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar ile alınacak ücretler Bakanlıkça çıkarılacak bir yönetmelikle belirlenir.",

Bahse konu hükme dayanılarak hazırlanan Fikir ve Sanat Eserlerini İçeren Taşıyıcı Materyaller ile Bu Eserlerin Çoğaltılmasına Yarayan Teknik Cihazların Bedellerinden Yapılan Kesintilerin Kullanımına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "Gelirin kullanımı" başlıklı 6'ncı maddesinde;

"(1) Bu Yönetmeliğin 5 inci maddesi gereğince yapılan kesintiler sonucu ulusal bir bankada açılan özel hesapta toplanan gelir, fikri mülkiyet sisteminin güçlendirilmesi ile kültürel ve sanatsal faaliyetlerin yürütülmesi amacıyla aşağıda belirtilen giderlerin karşılanmasında kullanılır;

…

g) (Değişik:RG-22/3/2008-26824) Bakanlık birimleri ile gerçek ve tüzel kişilerce gerçekleştirilecek, fikri mülkiyet sisteminin güçlendirilmesi, kültürel ve sanatsal faaliyetlerin yürütülmesi ile ihtiyaç duyulan teknik donanımın satın alınması veya bu alanlarla ilgili projelerin desteklenmesine ilişkin giderler.

…"

denilmektedir.

Mezkur Yönetmelik hükümlerine dayanılarak hazırlanan 5846 Sayılı Kanun Kapsamında Özel Hesaptan Sağlanacak Destek ve Tahsislere İlişkin Genelge'nin "Bakanlık birimlerinin projeleri" başlıklı 14'üncü maddesinde;

"(1) Kültürel ve sanatsal faaliyetlerin yürütülmesi amacıyla Genel Müdürlük haricindeki Bakanlık birimlerince gerçekleştirilecek proje giderlerinin karşılanmasına yönelik talepler; faaliyet takvimi ve talep edilen miktar belirtilmek suretiyle ilgili Bakanlık birimi tarafından ilgili Bakan Yardımcısı ve Genel Müdürün koordinasyonunda Bakanlık Makamının onayına sunulur. Onaylanan projelere tahsis edilen miktar, Bakanlığın özel bütçeli birimleri için projeye özel olarak kamu bankalarından birinde açacağı hesaba, Bakanlığın genel bütçeli birimleri için ise Merkez Saymanlık Müdürlüğünün uhdesinde bulunan ilgili hesaba yatırılır. Projenin gerçekleştirilmesine yönelik harcamalar, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu, Merkezi Yönetim Harcama Belgeleri Yönetmeliği ile diğer ilgili mevzuata uygun olarak gerçekleştirilir. Proje kapsamında kullanılmayan miktar özel hesaba iade edilir. Proje bitiminden sonra, proje faaliyet raporunun bir örneği ile harcamalara ait belgelerin bir nüshası Genel Müdürlüğe gönderilir.

..."

hükmü yer almaktadır.

Yapılan incelemelerde özel hesaptan Bakanlığın genel bütçeli birimlerinin bazı projelerine tahsis edilerek ilgili banka hesaplarına yatırılan tutarlardan proje 2022 yılı içinde veya önceki yıl sonu itibariyle gerçekleştiği halde 1.368.816,98 TL'nin 162 Bütçe Dışı Avans ve Krediler Hesabında izlenmeye devam ettiği görülmüştür.

Bahsedilen projelere tahsis edilen ve ilgili hesaplarda nemalandırılmadan takip edilen tutarların projenin gerçekleşmesini takiben Bütçe Dışı Avans ve Krediler Hesabından düşülmesi, harcanmayan kısımların özel hesaba iadesinin yapılması gerekmektedir.

Kamu idaresince söz konusu hususun düzeltildiği ifade edilmekle birlikte 2023 yılında yapılan kayıtların 2022 yılı dönem sonu mali tablolarındaki hatayı düzeltici bir etkisi bulunmamaktadır.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Yurtdışı Misyonlara Gönderilen Avans ve Krediler ile Bunların Mahsuplarının Muhasebe Kayıtlarında Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinde Belirtilen Tarihteki Kurların Kullanılmaması

İdarece, yurtdışı misyonların iş ve işlemlerinde kullanmak üzere ön ödeme niteliğinde gönderilmiş olunan tutarlar ile bunlardan yapılan harcamaların mahsuplarına ilişkin tutarların muhasebe kayıtlarında, Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde belirtilen şekilde ön ödemenin verildiği tarihteki kurların esas alınması gerekirken, uygulamada ön ödemenin verildiği tarihten önceki ayın son gününün (ön ödemenin verildiği ayın ilk iş günü) merkez bankası döviz satış kuru esas alındığı görülmüştür.

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 102 nci maddesinde "160 İş avans ve kredileri hesabı"nın borç ve alacak kısmının işleyişine ilişkin açıklamalar yer almakta olup borç kısmı ile ilgili olarak 6, 7 ve 8 inci maddelerinde;

"6) Yurtdışı teşkilatı bulunan kamu idarelerince mahallî giderlere harcanmak üzere yurtdışı teşkilatlarına gönderilen ön ödemeler verildiği tarihteki kur üzerinden bu hesaba borç, ilgisine göre 103-Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabı, 106-Döviz Gönderme Emirleri Hesabına ya da 325-Nakit Talep ve Tahsisleri Hesabına alacak kaydedilir.

7) Dışişleri Bakanlığı Muhasebe Birimince mahallî giderlere harcanmak üzere elçilik ve konsolosluklar hasılatından avans olarak ödenmesi bildirilen tutarlar, işlem tarihindeki kur üzerinden bu hesaba borç, 338-Konsolosluk Cari Hesabına alacak kaydedilir.

8) Yurtdışı teşkilatlarına gönderilen avanslardan harcanmayan kısmın başka bir gider kalemi için avansa dönüştürülmesi hâlinde; avans tutarı bu yönde talimat verildiği tarihteki kur üzerinden bu hesaba, varsa kur azalışından doğan fark 630-Giderler Hesabına borç, avansın gönderildiği tarihteki kur üzerinden hesaplanan tutarı bu hesaba, varsa kur artışından doğan fark 600-Gelirler Hesabına alacak kaydedilir." hükümleri,

Alacak kısmının işleyişinde ise;

"2) Kamu idarelerinin yurtdışı teşkilatlarına gönderilen ön ödemelere ilişkin olarak muhasebe birimine gelen harcama belgeleri tutarı verildiği tarihteki kur üzerinden bir taraftan

bu hesaba alacak, 630-Giderler Hesabı veya varlığa dönüştürülecek bir harcama unsuru ise ilgili varlık hesabına borç; diğer taraftan 835-Gider Yansıtma Hesabına alacak, 830-Bütçe Giderleri Hesabına borç kaydedilir.

3) Elçilik ve konsolosluklara gönderilen ön ödemelerden iade edildiği bildirilenler, verildiği tarihteki kur üzerinden bu hesaba alacak, 107-Elçilik ve Konsolosluk Nezdindeki Paralar Hesabına borç kaydedilir.

4) Kamu idarelerinin yurtdışı teşkilatlarına gönderilen ön ödemelerden harcanmayan kısmın başka bir gider kalemi için avansa dönüştürülmesi hâlinde; avansın verildiği tarihteki kur üzerinden hesaplanan tutarı bu hesaba, varsa olumlu kur farkı 600-Gelirler Hesabına alacak, avans tutarı bu yönde talimat verildiği tarihteki kur üzerinden bu hesaba, varsa olumsuz kur farkı 630-Giderler Hesabına borç kaydedilir."

hükümleri yer almaktadır.

Söz konusu hükümler uyarınca, yurtdışına gönderilen ön ödemelerin verildiği tarihteki kur üzerinden; aynı şekilde ön ödemelerden yapılan harcamaların mahsuplarının da ön ödemenin verildiği tarihteki kur üzerinden muhasebeye kaydedilmesi gerekmektedir.

Uygulamada, Bakanlıkça yurtdışı misyonların iş ve işlemlerinde kullanmak üzere ön ödeme niteliğinde gönderilmiş olunan tutarlara ilişkin 160 İş avans ve kredileri hesabının muhasebe kayıtlarında, avansın verildiği tarihten önceki ayın son gününün (avansın verildiği ayın ilk iş günü) merkez bankası döviz satış kurunun esas alındığı görülmüştür.

Yurtdışı teşkilatlara gönderilen ön ödemelere ilişkin olarak "160 İş avans ve kredileri hesabı"na Yönetmelikte belirtilen şekilde kayıt yapılmadığından, kur farklarından doğan olumlu ve olumsuz kur farklarının sırasıyla 600 Gelirler ve 630 Giderler hesaplarına kayıt edilmesinde avans tarihiyle işlem tarihindeki kur'un esas alınması gerekirken avansın verildiği tarihten önceki ayın son gününün (avansın verildiği ayın ilk iş günü) kuru ile işlem tarihindeki kur arasındaki fark esas alınmaktadır.

Bakanlık Bütçesinden yurtdışı misyonların iş ve işlemlerinde kullanmak üzere ön ödeme niteliğinde gönderilmiş olunan tutarlar dikkate alındığında, işlemlerde kullanılacak döviz kurunun anılan Yönetmelik hükümlerine uygun belirlenmemesi Faaliyet Sonuçları Tablosunda yer alan tutarın doğruluğunu etkilemektedir.

Bakanlıkça, Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinde belirtilen şekilde ön ödemenin verilmesi ve buradan yapılan harcamanın mahsubuna ilişkin muhasebe kayıtlarında da ön

ödemenin verildiği tarihteki kurların esas alınması gerekmektedir.

BULGU 2: Teminat Mektuplarının Muhasebe Kayıtlarının Yapılmaması

Bakanlık tarafından gerçekleştirilen mal ve hizmet alım ihaleleri kapsamında firmalardan alınan bazı teminat mektuplarının asıllarının ihale dosyalarında muhafaza edildiği ve Bakanlık Saymanlığına gönderilmemesi nedeniyle hesaplara kaydedilmediği anlaşılmıştır.

Merkezî Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 457, 458 ve 459'uncu maddeleri 910 Alınan Teminat Mektupları Hesabı'nın niteliği, işleyişi ve hesapla ilgili işlemleri açıklamaktadır. Yönetmeliğin 458'nci maddesinin Kamu İhale Kanunu uyarınca alınan teminat mektupları ile ilgili (a) fıkrasında;

"*6) Teyit istem yazısının bir sureti ile ilgili banka şubesinden alınan teyit yazısı ve teminat mektubu idarece bir yazı ekinde muhasebe birimine intikal ettirilir.*

7) Kamu idareleri tarafından yazı ekinde gönderilen kesin teminat ve avans teminat mektupları ile bunlara ilişkin teyit istem ve banka teyit yazılarının birer örneği muhasebe birimlerince teslim alınarak birlikte saklanır." hükümleri yer almaktadır.

459'uncu maddesinde ise teminat ve depozito olarak muhasebe birimlerine teslim edilen teminat ve garanti mektupları ile şahsi kefalete ilişkin belgelerin ihtiva ettiği tutarların 910 Alınan Teminat Mektupları Hesabına borç, 911 Alınan Teminat Mektupları Emanetleri Hesabına alacak kaydedileceği, söz konusu belgelerden usulüne göre ilgililerine geri verilenler ile teminat mektuplarından kısmen serbest bırakılanların da 910 Alınan Teminat Mektupları Hesabına alacak, 911 Alınan Teminat Mektupları Emanetleri Hesabına borç kaydedileceği açıklanmıştır.

Yukarıdaki maddeler birlikte değerlendirildiğinde, Kamu İhale Kanunu uyarınca alınan teminat mektuplarının İdare tarafından yazı ekinde Saymanlığa gönderilmesi, Saymanlık tarafından 910 Alınan Teminat Mektupları ve 911 Alınan Teminat Mektupları Emanetleri hesaplarına kaydedilmesi gerektiği ortaya çıkmaktadır.

Bakanlık tarafından 2022 yılında gerçekleştirilen mal ve hizmet ihalelerine ait dosyaların incelenmesinde; bazı mal ve hizmet alım ihalelerinde alınan kesin teminat mektuplarının asıllarının ihale dosyasında muhafaza edildiği tespit edilmiştir. Bazı ihale dosyalarında ise ödeme emri belgesinde teminat mektubu alındı belgesinin olmaması nedeniyle Saymanlık tarafından ödemenin yapılamaması üzerine teminat mektubunun Saymanlığa

teminat mektubunun alınmasından aylar sonra gönderilerek hesaplara kaydedildiği tespit edilmiştir.

Alınan teminat mektuplarının asıllarının saymanlığa gönderilmek yerine ihale dosyalarında tutulması Alınan Teminat Mektupları hesabının gerçeği yansıtmasına engel olmaktadır.

Bakanlığın Alınan Teminat Mektupları hesabının gerçeği yansıtması amacıyla Kamu İhale Kanunu uyarınca alınan teminat mektuplarının asıllarının İdarece yazı ekinde Saymanlığa göndermesi, böylece alınan teminat mektuplarının kayda alınması gerekmektedir.

BULGU 3: Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu Gereğince Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlıklarına Yatırılan Tutardan Bakanlık Payına İlişkin Tutarın Gelir Hesaplarıyla İlişkilendirilmemesi

Yatırım izleme ve koordinasyon başkanlıklarının Bakanlık payını 333 Emanetler Hesabına kaydettiği, buradan çıkış yaparak defterdarlık muhasebe müdürlüğü hesabına aktardığı, muhasebe müdürlüğünün de 333 Emanetler Hesabından çıkış yaparak hakedişlerin ödendiği pay tutarlarının gelir hesapları ile ilişkilendirilmediği tespit edilmiştir.

2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'nun 12'nci Maddesinde *"Belediyelerin ve il özel idarelerinin görev alanlarında kalan kültür varlıklarının korunması ve değerlendirilmesi amacıyla kullanılmak üzere 29/7/1970 tarihli ve 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununun 8 inci ve 18 inci maddeleri uyarınca mükellef hakkında tahakkuk eden emlak vergisinin % 10'u nispetinde Taşınmaz Kültür Varlıklarının Korunmasına Katkı Payı tahakkuk ettirilir ve ilgili belediyesince emlak vergisi ile birlikte tahsil edilir..*

Katkı paylarına ilişkin usul ve esaslar İçişleri Bakanlığının görüşü alınarak Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile Bakanlık tarafından belirlenir." hükmü yer almaktadır.

22.08.2015 tarih ve 29453 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Taşınmaz Kültür Varlıklarının Korunmasına Ait Katkı Payına Dair Yönetmelik'in "Katkı payının kullanımı" başlıklı 7'nci Maddesinde; *"(4) Yatırım izleme ve koordinasyon başkanlığı bulunan illerde toplanan katkı payı tutarlarının %20'lik kısmı yatırım izleme ve koordinasyon başkanlığınca Bakanlığın öncelik vereceği projelerde kullanılır…Yıl içinde proje karşılığı tahsis edilmeyen tutar aynı amaçla kullanılmak üzere Bakanlık bütçesine aktarılır. Aktarılan bu tutarları aynı amaçla kullanmak üzere gelecek yıl bütçesine aktarmaya Bakanlık yetkilidir."* denilmektedir.

27.05.2016 tarih ve 29724 (mükerrer) sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 276'ncı maddesinde bütçe geliri olarak nakden veya mahsuben tahsil edilip, özel kanunları gereğince diğer kurumlara aktarılmak üzere hesaplanan tutarların izlenmesi için 363 Kamu idareleri payları hesabının kullanılacağı ifade edilmiştir.

Merkezî Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde ise gelir tutarlarının 120 Gelirlerden Alacaklar Hesabı ve 600 Gelirler Hesabı ile ilişkilendirilerek kayıtlarının yapılacağı belirtilmiştir.

İnceleme sırasında yatırım izleme ve koordinasyon başkanlıklarının Bakanlık payını 333 Emanetler Hesabına kaydettiği, buradan çıkış yaparak defterdarlık muhasebe müdürlüğü hesabına aktardığı, muhasebe müdürlüğünün de 333 Emanetler Hesabından çıkış yaparak hakedişleri ödendiği pay tutarlarının gelir hesapları ile ilişkilendirilmediği tespit edilmiştir.

BULGU 4: Seyahat Acentelerinin Yükümlülükleri İçin Alınan Teminat Bedellerinin Düşük Olması ve Güncellenmemesi

Bakanlık tarafından seyahat acenteleri için seyahat acentalığı işlemlerinden doğacak yükümlülüklerini yerine getirmek, karşılığı olmak ve bu yükümlülüklerin yerine getirilmemesi halinde Bakanlıkça paraya çevrilerek ilgililere ödeme yapılmak üzere alınan teminat bedellerinin düşük olduğu, yeniden değerleme oranında artırılmadığından doğacak yükümlülükleri karşılamadığı görülmüştür.

1618 Sayılı Seyahat Acentaları ve Seyahat Acentaları Birliği Kanunu'nun "Seyahat acentalarının yükümlülükleri" başlıklı 10'uncu maddesinde;

"Seyahat acentaları aşağıdaki hususlara uymak zorundadır:

...

e) Müşterileri ile biletlerini satacakları ulaştırma müesseselerine sunacakları hizmetler ve sigorta limiti kapsamındaki yükümlülükler hariç olmak üzere tüm seyahat acentalığı işlemlerinden doğacak yükümlülüklerini yerine getirmek, karşılığı olmak ve bu yükümlülüklerin yerine getirilmemesi halinde Bakanlıkça paraya çevrilerek ilgililere ödeme yapılmak üzere seyahat acentasının grubuna göre asgari beşbin Yeni Türk Lirası azami otuzbin Yeni Türk Lirası arasında Bakanlıkça belirlenecek teminatı, 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 34 üncü maddesinde belirtilen değerler üzerinden vermek ve teminatın eksilmesi halinde, otuz gün

içerisinde tamamlamak

…

Bakanlıkça gerekli görülen hallerde bu maddenin (e) bendinde belirtilen teminatın alt ve üst limitleri, geçmiş yıllar için 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi uyarınca tespit ve ilan edilen yeniden değerleme oranında artırılarak uygulanabilir." hükmü yer almaktadır.

Yukarıdaki mevzuat kapsamında seyahat acentalarının acentalık işlemlerinden doğacak yükümlülüklerini yerine getirmek, karşılığı olmak ve bu yükümlülüklerin yerine getirilmemesi halinde Bakanlıkça paraya çevrilerek ilgililere ödeme yapılmak üzere seyahat acentasının grubuna göre asgari beşbin Türk Lirası azami otuzbin Türk Lirası arasında Bakanlıkça belirlenecek teminatı, 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 34 üncü maddesinde belirtilen değerler üzerinden vermek ve teminatın eksilmesi halinde, otuz gün içerisinde tamamlamak zorundadırlar. Aynı zamanda söz konusu teminatlar Vergi Usul Kanunu (VUK) hükümleri uyarınca tespit ve ilan edilen yeniden değerleme oranında artırılacaktır.

Bakanlıkça seyahat acentelerinden yükümlülüklerinin yerine getirilmemesi durumunda karşılanmak üzere 7.000 TL teminat alındığı, söz konusu teminat bedellerinin çok düşük olması dolayısıyla acentenin yükümlülüklerini yerine getirmemesi durumunda acentelik işlemlerinden faydalanan kişilerin mağdur duruma düşebilecekleri değerlendirilmektedir. Bunun yanında teminat bedelleri her sene yeniden değerleme oranında artırılmadığından acenta tarafından yükümlülüklerin yerine getirilmemesi durumunda doğacak zararların karşılanmaması durumu ortaya çıkabilecektir.

Söz konusu teminatların seyahat acentalığı işlemlerinden doğacak yükümlülüklerin yerine getirmek, karşılığı olmak ve bu yükümlülüklerin yerine getirilmemesi halinde mağduriyetlerin karşılanmasına yönelik olarak belirlenmesi, belirlenen teminatların her sene yeniden değerleme oranında artırılması ve teminat mektuplarından süresi geçenlerin teminat sürelerinin yenilenmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 5: Turizmi Teşvik Kanunu ve İlgili Bakanlar Kurulu Kararı Hükümleri Uyarınca Belgeli Yatırım ve İşletmelerin Elektrik Teşvikinden Yararlandırılmaması

Belgeli yatırım ve işletmelerin elektrik teşvikinden yararlandırılmadığı ve ödemede aktif enerji bedeli üzerinden fon, pay ve tüm vergiler hariç olmak üzere destek miktarının belirlenmediği tespit edilmiştir.

2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu'nun Elektrik, havagazı ve su ücretleri başlıklı 16'ncı Maddesinde *"Turizm belgeli yatırım ve işletmeler elektrik, gaz ve su ücretlerini o bölgedeki sanayi ve meskenlere uygulanan tarifelerden en düşüğü üzerinden öderler."* 40'ıncı Maddesinde *"Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür."* denilmektedir.

29.06.2010 tarih ve 27626 sayılı R.G. yayımlanan 2010/478 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile *"Turizm Belgeli Yatırım ve İşletmelere Elektrik Enerjisi Desteği Hakkında Karar"* yürürlüğe girmiştir.

Kararda; amacın Kültür ve Turizm Bakanlığından Turizm Yatırım Belgesi veya Turizm İşletme Belgesi almış yatırım veya işletmelerin tükettikleri elektrik enerjisi bedellerinin bir kısmının bütçeden karşılanmasını temin etmek olduğu; elektrik enerjisi desteği miktarının Bakanlıkça belgelendirilmiş turizm yatırımları veya işletmelerinde, şantiye dönemi dâhil tüketilen elektrik enerjisi giderlerinin tesisin bulunduğu ildeki mesken ve sanayi abonelerine uygulanan tarifelerden en düşüğü ile kendi abone grubuna uygulanan tarife arasındaki fark kadar olduğu; elektrik enerjisi desteği ödemelerinin Bakanlık bütçesine konulacak ödenekten karşılanacağı; mesken ve sanayi abonelerine uygulanan tarifelerden en düşüğü ile bu abonelere uygulanan tarife arasındaki farkın tamamı fatura döneminde peşin olarak ödenmiş faturalarda yer alan aktif enerji bedeli üzerinden fon, pay ve tüm vergiler hariç olmak üzere hesaplanarak yararlanılacak destek miktarının aylık olarak tespit edileceği ve yapılan nihai değerlendirme sonucunda enerji desteğine hak kazanmış firmaların ödemelerinin Bakanlıkça işletmelerin banka hesaplarına aktarılacağı; ile uygulama usul ve esasları belirlenmiştir.

Ankara 12 ve 13 Asliye Hukuk Mahkemelerinin muhtelif kararlarında, elektrik dağıtım firması, Turizmi Teşvik Kanunu uyarınca elektrik enerjisi teşvikinden yararlanmak isteyen firmalara ilişkin teşvik tutarını, dağıtımın özelleştirme kapsamında olması nedeniyle Hazine Müsteşarlığından tahsil edemediğinden indirimli tarifeyi sonlandırmış bunun üzerine işletme belgesi sahibi firmalar dağıtım firmasını dava ederek normal tarife ile indirimli tarife arasındaki farkın ödenmesi amacıyla elektrik dağıtım şirketini dava ederek teşvik hükümleri uyarınca davayı kazanarak bedeli dağıtım firmasından tahsil etmişler; dağıtım firması bunun üzerine haksız zenginleşme hükümleri uyarınca Bakanlığı dava etmiştir.

Mahkemeler Turizmi Teşvik Kanunu ve Bakanlar Kurulu Kararı gereğince bedelin Bakanlık bütçesinden ödenmesine karar verdiklerinden ödemeler icra yoluyla dağıtım firmasına ödenmiştir.

Bu itibarla, Turizmi Teşvik Kanunu ve ilgili Bakanlar Kurulu Kararı hükümleri uyarınca belgeli yatırım ve işletmelerin elektrik teşvikinden yararlanmaları mevzuat gereği olduğundan uygulamanın dava süreçleri ve ek maliyetlere neden olmayacak şekilde yürütülmesi, ayrıca ödemelerde Bakanlar Kurulu Kararı uyarınca faturalarda yer alan aktif enerji bedeli üzerinden fon, pay ve tüm vergiler hariç olmak üzere hesaplanarak yararlanılacak destek miktarının belirlenmesi gerekmektedir.

BULGU 6: Bakanlığa Bağlı Kütüphanelerce Verilen Ödünç Materyallerin Sayımının Yapılmaması, Geri Almaya İlişkin İşlemlerin Yapılmaması ve İlgili Hesaba Kayıt Edilmemesi

Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğüne bağlı kütüphanelerce ödünç verilen materyallerin ödünç verilmesinin üzerinden çok fazla süre geçmesine rağmen materyallerin dönüşlerinin sağlanamadığı, bunlara ilişkin sayımların yapılarak tutanakların tutulmadığı ve 197 Sayım Noksanları Hesabının kullanılmadığı görülmüştür.

Halk Kütüphaneleri Yönetmeliği'nin 22'nci maddesinde;

"(1) Ödünç verme işleminde aşağıda belirtilen kurallara uyulur:

a) T.C. vatandaşı olan kullanıcılar, sadece T.C. kimlik numarasını gösterir belge ile ödünç verme hizmetinden yararlanırlar.

b) En az altı ay oturma izni almış yabancı kullanıcılar, sadece yabancı kimlik numarasını gösterir belge ile ödünç verme hizmetinden yararlanırlar.

c) Çocuk kütüphaneleri ile çocuk bölümleri on dört yaşına kadar olan çocuklara hizmet verir.

ç) Yazma ve nadir eserler, danışma kaynakları, kullanıcılar tarafından sıklıkla aranan materyaller ile süreli yayınların son sayıları hariç olmak üzere, kütüphane materyali ücretsiz olarak ödünç verilir.

d) Kullanıcılara üç kitap, üç kitap dışı materyal olmak üzere en fazla altı materyal ödünç verilir. Ödünç verme süresi kitaplar için on beş, kitap dışı materyaller için yedi gündür. Bu sayı ve süreler kullanıcıların başvurusu üzerine kütüphane idaresince artırılabilir ancak azaltılamaz.

e) Ödünç alınmış materyalin iade süresi, kütüphaneye önceden bildirmek koşuluyla aynı süreyle uzatılır. Başka kullanıcılar tarafından önceden ayırtılan materyallerin süresi uzatılmaz.

f) Aranan kütüphane materyali başka bir kullanıcı tarafından ödünç alınmış ise, geri getirildiğinde ödünç alınmak üzere ön ayırtma yaptırılabilir.

g) Ödünç aldığı materyali zamanında teslim etmeyen kullanıcıya, materyali teslim edinceye kadar yeni materyal ödünç verilmez.

ğ) Ödünç aldığı kitabı zamanında getirmeyen kullanıcıya birer hafta arayla sözlü olarak, e-postayla, telefonla iki ayrı uyarı yapılır. Üçüncü ve son uyarı resmi yazı ile yapılır.

h) Ödünç alınan materyalin, materyali ödünç veren kütüphaneye geri verilmesi esastır. Ancak kullanıcı, materyalin ödünç alındığı ilden farklı bir ilde bulunuyorsa, bulunduğu ildeki il halk kütüphanesine iade edebilir. İadeyi alan il halk kütüphanesi, materyali ait olduğu kütüphaneye gönderir. Bu işlemlerden doğan giderler, iadeyi alan kütüphaneye aittir.

ı) Materyali kullanılamayacak derecede yıpratan, kaybeden ve iade etmeyen kullanıcıya aynı materyal veya yeni basımı aldırılır.

i) Materyalin sağlanmaması durumunda materyalin rayiç bedeli kullanıcı tarafından, Maliye Bakanlığının ilgili birimine ödenir. Ödemeye ilişkin makbuz kütüphaneye teslim edilir.

j) Materyali iade etmeyen veya bedelini ödemeyen kullanıcılar hakkında 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun ilgili maddelerine göre işlem yapılır." denilmektedir.

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinin "197 Sayım noksanları hesabı" başlıklı 129'uncu maddesinde; *"Sayım noksanları hesabı; yapılan sayımlar sonucunda tespit edilen kasa, döviz, alınan çek, menkul kıymet, stok ve benzeri noksanlıklarının, nedenleri belirleninceye kadar geçici olarak kaydedilip izlenmesi için kullanılır."* denilmekte,

Taşınır Mal Yönetmeliğinin "Taşınırların kaydı" başlıklı 122inci maddesinde; *"Kamu idarelerince bütün taşınırların ve bunlara ilişkin işlemlerin kayıt altına alınması esastır. Taşınır kayıtları, harcama birimleri itibarıyla yönetim hesabı verilmesine esas olacak şekilde tutulur. Her bir kaydın belgeye dayanması şarttır.*

Bu çerçevede;

a) Önceki yıldan devren gelen taşınırlar ile içinde bulunulan yılda herhangi bir şekilde edinilen veya elden çıkarılan taşınırlar,

b) Taşınırlardaki kayıp, fire, yıpranma ve benzeri nedenlerle meydana gelen azalmalar,

c) Sayım sonucunda ortaya çıkan fazlalar,

miktar ve değer olarak kayıtlara alınarak takip edilir" ifadesi yer almaktadır.

Uygulamada Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğüne bağlı kütüphanelerce ödünç verilen kitap ve diğer materyaller Halk Kütüphaneleri Yönetmeliği kapsamında ödünç verilmekte, ödünç verilen kitap ve diğer materyaller Koha otomasyon sistemine kaydedilmekte, muhasebe kaydı olarak ise kitaplar 255 Demirbaşlar Hesabına, çocuk kitapları ise 150 İlk Madde ve Malzeme Hesabına kaydedilmektedir. Kütüphanelerden Yönetmelik kapsamında ödünç alınan kitap ve diğer materyaller verilen ödünç verme süresinin üzerinden çok fazla süre geçmesine rağmen materyallerin dönüşlerinin sağlanamadığı, Yönetmelikte belirtilen yaptırımların uygulanamadığı, bunlara ilişkin sayımların yapılarak sebepleri belirleninceye kadar 197 Sayım Noksanları Hesabına kaydedilmediği görülmüştür.

Kütüphanelerden ödünç olarak alınan kitapların dönüşlerinin sağlanmasına ilişkin Yönetmelik kapsamında çalışmalar yapılması, sayımların yapılarak kayıpların sebepleri belirleninceye kadar 197 Sayım Noksanları Hesabının kullanılması, nedenleri belirlenenlerden gelmeyeceğine ilişkin veri elden edilenler için ise ilgili hesaba ilişkin çıkış kaydı ile Taşınır Mal Yönetmeliği kapsamında işlem yapılmasının uygun olacağı değerlendirilmektedir.

BULGU 7: Harcırah Kanunu Çerçevesinde Ödenmesi Gereken Konaklama Ücretlerinin Doğrudan Temin Yöntemi İle Karşılanması

Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğüne bağlı bazı korolar tarafından doğrudan temin usulü ile Harcırah Kanunu ve 2022 Yılı Bütçesi (H) Cetvelinde belirtilen limitlerin üzerinde konaklama hizmeti alındığı görülmüştür.

6245 sayılı Harcırah kanunun 33'üncü maddesinin (c) ve (d) bendinde; *"Devlet Tiyatroları ve Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlükleri ile Müdürlükleri, Cumhurbaşkanlığı ve Devlet Senfoni Orkestraları, Oda Orkestraları, Devlet Türk Halk Müziği Korosu, Devlet Klasik Türk Müziği Korosu, Devlet Çoksesli Müzik Korosu ve Devlet Halk Dansları Topluluğu tarafından düzenlenecek yurtiçi sanat faaliyetlerine münferiden ve topluca katılan sanatçılarla diğer görevlilere kanunlara göre kurumlarınca karşılanan seyahat ve ikamet giderlerine ilave*

olunarak, 2 nci derece kadrolu memur için tespit olunan gündelik miktarlarının 2 katı gündelik olarak verilir.

Bu Kanun hükümlerine göre gündelik ödenenlerden (b) fıkrasına göre gündelik ödenenler hariç) yurt içinde yatacak yer temini için ödedikleri ücretleri belgelendirenlere, belge bedelini aşmamak (...) (2) üzere gündeliklerinin tamamına kadar olan kısmı ayrıca ödenir." hükmü yer almakta,

31.12.2021 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan 7344 sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanununa bağlı "6245 Sayılı Harcırah Kanunu Hükümleri Uyarınca Verilecek Gündelik ve Tazminat Tutarları"'nın yer aldığı (H) cetvelinin dip notunun (d) fıkrasına göre yatacak yer temini için ücret ödenmelidir.

7394 sayılı Kanun 15.04.2022 tarihli Resmi Gazetede yayımlanmış ve aynı gün yürürlüğe girmiş olup söz konusu Kanun ile bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih ile 31/12/2022 tarihleri arasında, 17/12/2021 tarihli ve 7344 sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanununa ekli (H) işaretli cetvelin "I- Yurt İçinde Verilecek Gündelikler (Madde:33)" başlıklı bölümünün dipnot kısmında yer alan "%50 artırımlı miktarı" ibareleri "%180 artırımlı" şeklinde, "%50'si" ibaresi "%95'i" şeklinde, "%40'ı" ibaresi "%75'i" şeklinde uygulanacağı hüküm altına alınmıştır.

Yukarıdaki mevzuat hükümleri gereğince 6245 sayılı Kanunu'nun (c) bendinde sayılan sanat kurumlarında yurtiçi sanat faaliyetlerine münferiden ve topluca katılan sanatçılarla diğer görevlilere kanunlara göre kurumlarınca karşılanan seyahat ve ikamet giderlerine ilave olunarak, 2'nci derece kadrolu memur için tespit olunan gündelik miktarlarının 2 katı gündelik olarak verileceği, konaklama için hakedilen gündelik tutarının %180 artırımlı tutarın uygulanacağı belirtilmiştir. Bu kapsamda konaklama için ödenebilecek tutar 6245 sayılı Kanunun 33'üncü maddesi ile yılı bütçe Kanunun H Cetveli ile artırılarak belirlenen tutarın üzerinde olamayacaktır.

Uygulamada Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğüne bağlı bazı korolar tarafından 4734 sayılı Kanun'un 22'nci maddesinin (d) bendi kapsamında doğrudan temin yöntemi ile konaklama hizmeti alındığı, söz konusu konaklama hizmetinin de Harcırah Kanunu ve 2022 yılı bütçesinin (H) cetvelinde belirtilen limitlerin üzerinde ödendiği görülmüştür.

Konaklama hizmeti alınacak ise Harcırah Kanunu ve 2022 yılı bütçesinin (H) cetvelinde belirtilen limitler dâhilinde alınabileceği değerlendirilmektedir.

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI
06520 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
https://www.sayistay.gov.tr

8. EKLER

EK-1: BULGULARA İLİŞKİN İZLEME TABLOSU

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	**Yıl/Yıllar**	**İdare Tarafından Yapılan İşlem**	**Açıklama**
Belediyeler Tarafından Tahsil Edilen Taşınmaz Kültür Varlıklarının Korunmasına Ait Katkı Payının Takip Edilmemesi	2021	Kısmen Yerine Getirildi.	İlgili husus "Diğer bulgular bölümünde" rapor konusu edilmiştir.